

FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS

I.BENDROJI DALIS

1. Įregistavimo data ir įstaigos duomenys.

Pasvalio rajono savivaldybės administracija įregistruota 2000 m. rugpjūčio 27 d. Valstybės įmonės Registrų centre.

Teisinė forma: Savivaldybės biudžetinė įstaiga.

Įmonės kodas 188753657, registravimo pažymėjimas išduotas 2004 m. lapkričio 4 d. Valstybės įmonės Registrų centro Panevėžio filiale.

Įstaigos vadovas – Savivaldybės administracijos direktorius.

Pasvalio rajono savivaldybės administracijos yra Vytauto Didžiojo a Nr. 1, Pasvalys. Įstaigos struktūrą jungia 12 skyrių: Bendrasis skyrius; centralizuotas vidas auditu skyrius; Juridinis ir personalo skyrius; Finansų skyrius; Apskaitos skyrius; Strateginio planavimo ir investicijų skyrius; Vietinio ūkio ir plėtros skyrius; Civilinės metrikacijos skyrius; Žemės ūkio skyrius; Švietimo ir sporto skyrius, Socialinės paramos ir sveikatos skyrius, Ūkio ir transporto tarnyba... ir 11 struktūrinių padalinių: Daujėnų, Joniškėlio apylinkių, Krinčino, Pasvalio apylinkių, Pumpėnų, Pušaloto, Saločių, Vaškų, Namišių, Joniškėlio miesto ir Pasvalio miesto seniūnijos.

Banko rekvizitai: Piniginės lėšos laikomos atskaitomosiose sąskaitose Laminor, Swed ir SEB bankuose.

2. Finansiniai metai.

Finansiniai metai prasideda sausio 1 d. ir baigiasi gruodžio 31 d.

3. Informacija apie asocijuotus ir kontroliuojamus ir kitus subjektus.

- Bendrovė akcijos 2019 m. gruodžio 31 d.

Eil. Nr.	Bendrovės pavadinimas	Savivaldybei priklausančių akcijų vertė (investicija)	Savivaldybės akcijų dalis (procentais)
1.	UAB „Pasvalio autobusų parkas“	508 076,23	100,00
2.	UAB „Pasvalio butų ūkis“	9 248,10	100,00
3.	UAB „Pasvalio knygos“	11 045,52	100,00
4.	UAB „Pasvalio vandenys“	3 107 639,68	100,00
5.	VŠĮ Pasvalio ligoninė	5 213,16	100,00
6.	VŠĮ Pasvalio PASPC	5 213,16	100,00
Viso kontroliuojamose bendrovėse ir VŠ įstaigose		3 646 435,85	X
6	AB „Panevėžio energija“532875 akcijos	1 545 337,50	5,72

7	UAB „Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras“	39 831,50	11,61
	Viso asocijuotų subjektų bendrovėse	1 589 785,87	X
	Kiti subjektais	I našas	
1	VŠĮ „Tatulos programa“	28,96	
2.	VŠĮ „SSK“	1,00	
	Viso kitų subjektų	29,96	X

- Visas UAB „Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras“ akcijas valdo 6 Panevėžio regiono savivaldybės. Tarp jų ir Pasvalio rajono savivaldybė.
- AB „Panevėžio energija“ 98,2 visų akcijų valdo savivaldybės, likusi dalis priklauso privatiems asmenims ir SEB bankui.
 - VŠĮ „Tatulos programos“ pagal Kontrolės ir auditio tarnybos rekomendacijas, iškelta iš asocijuotų subjektų į kitus subjektus.
 - Už 1 euro vertę įsigytas VŠĮ „SSK“ finansinis turtas , kaip Savivaldybės įnašas, už kurį įsigyjama 3 proc. dydžio dalis.

4. Administracijos veikla.

Savivaldybės ir valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) funkcijų vykdymas.

5. Darbuotojų skaičius

Vidutinis patvirtintas darbuotojų skaičius ataskaitinių finansinių 2019 metų pabaigoje 300 (žiūréti 15 psl.).

II. APSKAITOS POLITIKA

6. Administracijos parengtos finansinės ataskaitos atitinka VSAFAS, kaip tai nustatyta Viešojo sektorius atskaitomybės įstatymo 21 straipsnio 6 dalyje.

7. Administracijos apskaitos politika parengta, siekiant užtikrinti, kad finansinė būklė (turtas, grynasis turtas, finansavimo sumos ir skolos), taip pat surenkamos pajamos ir patiriamos sąnaudos būtų tiksliai ir teisingai parodytos finansinėje apskaitoje ir ataskaitose.

Apskaitos politikos nuostatos

Nematerialusis turtas

8. Nematerialiojo turto apskaitos politika nustatyta 13-ajame VSAFAS „Nematerialusis turtas“, nematerialiojo turto nuvertėjimo apskaičiavimo ir apskaitos metodai ir taisyklos – 22-ajame VSAFAS „Turto nuvertėjimas“.

9. Nematerialusis turtas yra pripažistamas, jei atitinka 13-ajame VSAFAS pateiktą sąvoką ir nematerialiajam turtui nustatytus kriterijus.

10. Nematerialusis turtas pirmonio pripažinimo metu apskaitoje yra registrojamas įsigijimo savikaina. Išlaidos, patirtos po pirkto ar susikurto nematerialiojo turto pirmonio pripažinimo, didina nematerialiojo turto įsigijimo savikainą tik tais atvejais, kai galima patikimai nustatyti, kad patobulintas nematerialusis turtas teiks didesnę ekonominę naudą, t.y. kad atliktas esminis nematerialiojo turto pagerinimas.

11. Išankstiniai apmokėjimai už nematerialujį turą apskaitoje registrojami nematerialiojo turto sąskaitose.

12. Po pirmonio pripažinimo nematerialusis turtas, kurio naudingos tarnavimo laikas

ribotas, finansinėse ataskaitose yra parodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą amortizaciją ir nuvertėjimą, jei jis yra.

13. Nematerialiojo turto amortizuojamoji vertė yra nuosekliai paskirstoma per visą nustatyta turto naudingos tarnavimo laiką tiesiogiai proporcingu metodu. Nematerialiojo turto vieneto amortizacija pradedama skaičiuoti nuo kito mėnesio, kai turtas pradedamas naudoti, pirmos dienos ir nebeskaičiuojama nuo kito mėnesio, kai naudojamo nematerialiojo turto likutinė vertė sutampa su jo likvidacine verte, kai turtas perleidžiamas, nurašomas arba kai apskaičiuojamas ir užregistruojamas to turto vieneto nuvertėjimas, lygus jo likutinės vertės sumai, pirmos dienos.

14. Nematerialiojo turto naudingos tarnavimo laikas, nustatytas atsižvelgiant į sutartis ar kitas juridines teises, neturi būti ilgesnis už juridinių teisių galiojimo laikotarpi. Kitam nematerialiajam turtui Administracija taiko nematerialiojo turto amortizacijos normatyvus, patvirtintus teisės aktų nustatyta tvarka.

Ilgalaikis materialusis turtas

15. Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos metodai ir taisylės nustatyti 12-ajame VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“, ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimo apskaičiavimo ir apskaitos metodai ir taisylės – 22-ajame VSAFAS „Turto nuvertėjimas“.

16. Ilgalaikis materialusis turtas pripažįstamas ir registruojamas apskaitoje, jei jis atitinka ilgalaikio materialiojo turto sąvoką ir VSAFAS nustatytus ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijus.

17. Ilgalaikis materialusis turtas pagal pobūdį skirstomas į pagrindines grupes, nustatytas VSAFAS.

18. Įsigytas ilgalaikis materialusis turtas pirminio pripažinimo momentu apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina.

19. Išankstiniai apmokėjimai už ilgalaikį materialųjį turą apskaitoje registruojami tam skirtose ilgalaikio materialiojo turto sąskaitose.

20. Po pirminio pripažinimo ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus žemę ir kultūros vertybes, finansinėse ataskaitose rodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir nuvertėjimą, jei jis yra. Žemė ir kultūros vertybės po pirminio pripažinimo finansinėse ataskaitose rodomi tikraja verte (išskyrus kultūros vertybių rekonstravimo, konservavimo ir restauravimo išlaidas, kurios yra laikomos esminiu turto pagerinimu ir apskaitoje registruojamos 12-ajame VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ nustatyta tvarka didinant šio ilgalaikio materialiojo turto vertę).

21. Ilgalaikio materialiojo turto nudėvimoji vertė yra nuosekliai paskirstoma per visą turto naudingos tarnavimo laiką. Ilgalaikio materialiojo turto vieneto nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio, kai turtas pradedamas naudoti, pirmos dienos. Nusidėvėjimas nebeskaičiuojamas nuo kito mėnesio, kai naudojamo ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė sutampa su jo likvidacine verte, kai turtas perleidžiamas, nurašomas arba kai apskaičiuojamas ir užregistruojamas to turto vieneto nuvertėjimas, lygus jo likutinės vertės sumai, pirmos dienos.

22. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingu (tiesinį) metodą pagal konkrečius materialiojo turto nusidėvėjimo normatyvus, patvirtintus teisės aktų nustatyta tvarka.

23. Kai turtas parduodamas arba nurašomas, jo įsigijimo savikaina, sukauptas nusidėvėjimas ir, jei yra, nuvertėjimas nurašomi. Pardavimo pelnas ar nuostoliai parodomis atitinkamame veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje.

24. Ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas, remontas ar kiti darbai pripažįstami esminiu turto pagerinimu, jei padidina turto funkciją apimtį arba pailgina turto naudingos tarnavimo laiką, arba iš esmės pagerina jo naudingąsias savybes. Šių darbų verte didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina ir (arba) patikslinamas likęs turto naudingos tarnavimo laikas.

Jei atlikti darbai nepagerina naudingųjų ilgalaikio materialiojo turto savybių ar nepadidina turto funkcijų apimties, arba nepailgina jo naudingo tarnavimo laiko, jie nepripažystomi esminiu pagerinimu, o šių darbų vertė pripažystama ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis.

Biologinis turtas ir mineraliniai ištekliai

25. Biologinio turto ir mineralinių išteklių apskaitos metodai ir taisyklės nustatyti 16-ajame VSAFAS „Biologinis turtas ir mineraliniai ištekliai“. Biologinis turtas pripažystamas ir grupuojamas pagal VSAFAS nustatytais kriterijus.

26. Pirmario pripažinimo ir paskesnio vertinimo metu biologinio turto grupės vienetas įvertinamas ir finansinėse ataskaitose parodomos vienu iš šių būdų:

26.1. tikrają vertę, kuri nustatoma pagal 13 punkto nuostatas;

26.2. įsigijimo ar pasigaminimo savikaina (iki kol bus nustatyta šio turto tikroji vertė);

26.2.1 įsigijimo savikainą (jei turtas buvo pirktas) sudaro pirkimo kaina, išskaitant visus negražintinus mokesčius, atėmus prekybos nuolaidas;

26.2.2. pasigaminimo savikainą (jei turtas buvo sukurtas ar atsirado parkų ir skverų želdinių) sudaro turto sukūrimui ar atsiradimui patirtos tiesioginės ir netiesioginės išlaidos. Parkų ir skverų želdinių įsigijimo savikainai priskiriamos visos su pasodinimu susijusios išlaidos (žemės paruošimas, įsigytų sodinimui želdinių vertė, sodinimo išlaidos ir panašios).

27. Biologinio turto tikroji vertė nustatoma pagal paskutinę žinomą to paties turto rinkos kainą. Jei analogiškų sandorių ar panašaus biologinio turto grupių kainų rinkoje nėra, ir neįmanoma nustatyti turto tikrosios vertės, ji nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro patvirtintomis ne senesnėmis nei praeitų metų normatyvinėmis kainomis.

28. Kai nėra galimybių arba neracionalu taikyti šio aprašo 13 punkto nuostatas, biologinis turtas vertinamas atkuriama vertė, atskirai medžiams, krūmams, vejoms ir gėlynams vadovaujantis Aplinkos ministro 2008 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. D1-94 (su pakeitimais) patvirtinta želdinių atkuriamosios vertės nustatymo metodika ir 2008 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. D1-343 (su pakeitimais) patvirtintais želdinių atkuriamosios vertės įkainiais.

29. *Administracijos* teritorijoje esančių didelių parkų ir skverų plotų, kuriose augančių želdinių įvairovės nustatyti, kiekio suskaiciuoti ir skersmens išmatuoti negalima, atkuriama vertė nustatoma pagal biologinio turto apskaitos ir vertinimo aprašą.

30. Biologinio turto tikrosios vertės pasikeitimai *Administracijoje* nustatomas ne retesniu kaip 10 metų periodiškumu.

31. Biologinio turto, išskyrus medynus, tikrosios vertės pokytis (skirtumas tarp simbolinės 1 euro ir tikrosios vertės) apskaitoje pripažystamas pajamomis arba sąnaudomis ir rezultatas įtraukiama į veiklos rezultatų ataskaitą.

Atsargos

32. Atsargų apskaitos metodai ir taisyklės nustatyti 8-ajame VSAFAS „Atsargos“.

33. Pirmario pripažinimo metu atsargos įvertinamos įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o sudarant finansines ataskaitas – įsigijimo (pasigaminimo) savikaina ar grynaja galimo realizavimo vertė, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė.

34. Strateginės atsargos vertinamos įsigijimo savikaina, išskyrus VSAFAS nustatytais atvejus. Apskaičiuodami atsargų, sunaudotų teikiant paslaugas, ar parduočiai atsargų savikainą, Administracija taiko atsargų konkrečių kainų būdą.

35. Atsargos gali būti nukainojamos iki grynosios galimo realizavimo vertės tam, kad jų balansinė vertė neviršytų būsimos ekonominės naudos ar paslaugų vertės, kurią tikimasi gauti šias atsargas pardavus, išmainius, paskirsčius ar panaudojus. Kai atsargos (taip pat ir nebaigtos vykdyti sutartys) parduodamos, išmainomos ar perduodamos, jų balansinė vertė

pripažystama sąnaudomis to laikotarpio, kuriuo pripažystamos atitinkamos pajamos arba suteikiamas viešosios paslaugos. Atsargų sunaudojimas arba pardavimas apskaitoje registrojamas pagal nuolat apskaitomą atsargų būdą, kai buhalterinėje apskaitoje registrojama kiekviena su atsargų sunaudojimu arba pardavimu susijusi operacija.

36. Prie atsargų priskiriamas neatiduotas naudoti ūkinis inventorius. Atiduoto naudoti inventoriaus vertė iš karto įtraukama į sąnaudas. Naudojamo inventoriaus kiekinė ir vertinė apskaita turi būti tvarkoma nebalansinėse sąskaitose .

Finansinis turtas

37. Finansinio turto apskaitos metodai ir taisyklės nustatyti 14-ajame VSAFAS „Jungimai ir investicijos į asocijuotuosius subjektus“ ir 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“

38. Administracijos finansinis turtas yra skirstomas ilgalaikį ir trumpalaikį.

39. Ilgalaikiam finansiniam turtui priskiriama:

- ilgalaikės investicijos į kitų subjekṭų nuosavybės vertybinius popierius;
- ilgalaikės investicijos į skolos vertybinius popierius;
- po vienerių metų gautinos sumos;
- kitas ilgalaikis finansinis turtas.

40. Trumpalaikiam finansiniam turtui priskiriama:

- trumpalaikės investicijos į skolos vertybinius popierius;
- trumpalaikės investicijos į kitų subjekṭų nuosavybės vertybinius popierius;
- per vienerius metus gautinos sumos;
- pinigai ir jų ekvivalentai;
- kitas trumpalaikis finansinis turtas.

Gautinos sumos

41. Gautinos sumos pirminio pripažinimo metu yra įvertinamos įsigijimo savikaina.

42. Vėliau ilgalaikės gautinos sumos ataskaitose parodos amortizuota savikaina, o trumpalaikės gautinos sumos ataskaitose parodos amortizuota įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius.

Pinigai ir pinigų ekvivalentai

43. Pinigus sudaro pinigai kasoje ir banko sąskaitose. Pinigų ekvivalentai yra trumpalaikės, likvidžios investicijos, kurios gali būti greitai ir lengvai iškeičiamos į žinomą pinigų sumą. Tokių investicijų terminas neviršija trijų mėnesių, o vertės pokyčių rizika yra labai nežymiai.

Finansavimo sumos

44. Finansavimo sumų apskaitos metodai ir taisyklės nustatyti 20-ajame VSAFAS „Finansavimo sumos“.

45. Finansavimo sumos pripažystamos, kai atitinka VSAFAS nustatytais kriterijus.

46. Finansavimo sumos – Administracijai iš valstybės arba Savivaldybės biudžeto, kitų išteklių fondų, Europos Sąjungos, Lietuvos ir užsienio paramos fondų gauti arba

gautini pinigai arba kitas turtas, skirtas Administracijos tikslams ir programoms įgyvendinti. Finansavimo sumos apima ir Administracijos gautus arba gautinus pinigus, ir kitą turta pavedimams vykdyti, kitas lėšas, ir paramos būdu gautą turta.

47. Administracijos gautos (gautinos) finansavimo sumos pagal paskirtį skirtomos į:

- finansavimo sumas nepiniginiam turtui įsigytu
- finansavimo sumas kitoms išlaidoms kompensuoti.

48. Finansavimo sumos nepiniginiam turtui yra gaunamos kaip nemokamai gautas ilgalaikis arba atsargos, išskaitant paramą, arba kaip pinigai, skirti įsigytu ilgalaikį arba trumpalaikį nepiniginį turta.

49. Finansavimo sumos kitoms išlaidoms dengti yra skirtos ataskaitinio laikotarpio išlaidoms (negautoms pajamoms) kompensuoti. Taip pat finansavimo sumomis, skirtomis kitoms išlaidoms kompensuoti, yra laikomos visos likusios finansavimo sumos, nepriskiriamos nepiniginiam turtui įsigytu.

50. Gautos (gautinos) ir panaudotos finansavimo sumos arba jų dalis pripažistamos finansavimo pajamomis tais laikotarpiais, kuriais patiriamos su finansavimo sumomis susijusios sąnaudos.

51. Gautos ir perduotos kitiems viešojo sektoriaus subjektams finansavimo sumos, Administracijos sąnaudomis nepripažistamos. Perdavus finansavimo sumas kitiems subjektams, mažinamos gautos finansavimo sumos.

52. Gautos ir perduotos privataus sektoriaus subjektams finansavimo sumos, išskaitant suteiktas subsidijas, registruojamos kaip Administracijos sąnaudos, kartu pripažstant finansavimo, kuris buvo skirtas šiam tikslui, pajamas.

53. Apskaitoje finansavimo sąnaudomis perduotos sumos pripažistamos tik tuomet, kai Administracija kitiems viešojo sektoriaus subjektams perduoda savo uždirbtų pajamų lėšas.

Finansiniai įsipareigojimai

54. Finansinių įsipareigojimų apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 18-ajame VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir įvykiai pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui“ ir 19-ajame VSAFAS „Finansinė nuoma (lizingas) ir kitos turto perdavimo sutartys“.

55. Visi įsipareigojimai yra finansiniai ir skirtomi į ilgalaikius ir trumpalaikius. Ilgalaikiams finansiniams įsipareigojimams priskiriama:

- ilgalaikiai atidėjiniai (pvz., atidėjiniai dėl Administracijai iškeltu teisminių ieškiniių, kai tikėtina, kad dėl jų baigties Administracija turės sumokėti priteistas sumas);
- ilgalaikės finansinės skolos;
- kiti ilgalaikiai įsipareigojimai;

56. Trumpalaikiams finansiniams įsipareigojimams priskiriama:

- ilgalaikių atidėjinių einamujų metų dalis ir trumpalaikiai atidėjiniai;
- ilgalaikių įsipareigojimų einamujų metų dalis;
- trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai;
- pervestinos subsidijos ir finansavimo sumos;
- mokėtinos socialinės išmokos;
- pervestinos sumos į biudžetus, fondus ir kitiems subjektams;
- mokėtinos sumos, susijusios su vykdoma veikla;
- kiti trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai.

57. Pirminio pripažinimo metu finansiniai įsipareigojimai įvertinami įsigijimo savikaina. Vėliau šie įsipareigojimai įvertinami:

- susiję su rinkos kainomis – tikraja vertė;
- iš suteiktų garantijų kilę finansiniai įsipareigojimai – tikraja vertė;
- kiti ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai – amortizuota savikaina;

- kiti trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai – įsigijimo savikaina.

Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas

58. 18 VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“ nustato atidėjinių, neapibrėžtujų įsipareigojimų, neapibrėžtojo turto ir poataskaitinių įvykių pripažinimo, įvertinimo, registravimo apskaitoje reikalavimus:

59.1 Atidėjiniai pripažystomi ir regiszruojami apskaitoje tada ir tik tada, kai dėl įvykio praeityje Administracija turi dabartinę teisinę prievolę ar neatšaukiamą pasižadėjimą, ir tikėtina, kad jam įvykdyti bus reikalingi ištakliai, o įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta (pvz., jei Administracijai iškeltas ieškinys ir 90% tikėtina, kad Administracija privalės sumokėti ieškovui priteistą sumą, turi būti suformuotas atidėjinys lygus tikėtinai sumokėti sumai). Jei patenkinamos ne visos šios sąlygos, atidėjiniai nėra pripažystomi, o tiktai informacija apie susijusį su tikėtina sumokėti suma neapibrėžtajį įsipareigojimą yra pateikiama finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte. Atidėjiniai yra peržiūrimi paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio dieną ir koreguojami, atsižvelgiant į naujus įvykius ar aplinkybes, kad parodytų tiksliausią dabartinį įvertinimą.

59.2. Dėl praėjusių laikotarpių įvykių galintis atsirasti įsipareigojimas, kurio buvimą ar nebuvimą patvirtina vienas ar daugiau viešojo sektoriaus subjekto nevisiška kontroliuojamą neapibrėžtujų būsimųjų įvykių, arba dėl buvusiųjų įvykių atsiradęs dabartinis įsipareigojimas, kuris apskaitoje nepripažystamas, nes nėra tikimybės, kad jį reikės dengti turtu arba jo suma negali būti patikimai nustatyta. Neapibrėžtujų įsipareigojimų informacija kaupiama nebalansinėse sąskaitose ir informacija pateikiama aiškinamajame rašte, išskyrus atvėjį, kai turto panaudojimo tikimybė neapibrėžtam įsipareigojimui padengti būtų maža, šiuo atvėju aiškinamajame rašte neteikiama. Kai tikimybė, kad neapibrėžtasis įsipareigojimas turės būti padengtas turtu, tampa didesnė nei tikimybė, kad šito pavyks išvengti, pripažystamas atidėjinys tą laikotarpi, kuriuo ši tikimybė pasikeičia.

Finansinė nuoma (lizingas)

60. Nuomas sutartims taikomas turinio viršenybės prieš formą principas. Ar nuoma bus laikoma veiklos nuoma, ar finansine nuoma, priklauso ne nuo sutarties formos, o nuo jos turinio ir ekonominės prasmės.

61. Nuomas sandoriai grupuojami į veiklos nuomas ar finansinės nuomas (lizingo) sandorius, atsižvelgiant į tai, kiek turto nuosavybės teikiamos naudos ir rizikos tenka nuomotojui ir kiek nuomininkui. Nuoma yra laikoma finansine nuoma, jei iš esmės visa su turto nuosavybe susijusi nauda ir didžioji dalis rizikos perduodama nuomininkui.

62. Apskaitoje regiszruojamos finansinės nuomas įmokos yra padalinamos, išskiriant turto vertės dengimo sumą, palūkanas ir kitas įmokas (kompensuotinas nuomas sumas, neapibrėžtus nuomas mokesčius ir pan., jei tokie yra numatyti finansinės nuomas sutartyje). Palūkanos priskiriamos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudoms ir apskaitoje yra regiszruojamos kaupimo principu t.y. regiszruojamos tą ataskaitinį laikotarpi už kurį apskaičiuojamos ateityje mokėtinios palūkanos.

Veiklos nuoma

63. Nuoma laikoma veiklos nuoma, kai didžioji dalis su turto nuosavybe susijusios rizikos ir naudos neperduodama nuomininkui, o lieka nuomotojui. Nuomas įmokos pagal veiklos nuomas sutartį yra regiszruojamos apskaitoje kaip sąnaudos tolygiai (tiesiniu

metodu) per nuomas laikotarpi.

Pajamos

64. Pajamų apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 9 VSAFAS „Mokesčių ir socialinių įmokų pajamos“, 10 VSAFAS „Kitos pajamos“ ir 20 VSAFAS „Finansavimo sumos“.

65. Pajamų apskaitai taikomas kaupimo principas. Finansavimo pajamos pripažystamos tuo pačiu laikotarpiu, kai yra patiriamos su šiomis pajamomis susijusios sąnaudos. Registruojant visas su finansavimo pajamų pripažinimu susijusias operacijas, būtina nurodyti, kokios valstybės funkcijos ir kurios programos ir priemonės vykdymui buvo pripažintos finansavimo pajamos, panaudojant detalizuojančius požymius.

66. Pajamos, išskyrus finansavimo pajamas, pripažystamos, kai tikėtina, jog seniūnija gaus su sandoriu susijusią ekonominę naudą, kai galima patikimai įvertinti pajamų sumą ir kai seniūnija gali patikimai įvertinti su pajamų uždirbimu susijusias sąnaudas. Pardavimų ir paslaugų pajamos registruojamos, atėmus PVM ir suteiktas nuolaidas.

67. Pajamomis laikoma tik pačios Administracijos gaunama ekonominė nauda. Administracijos pajamomis nepripažystamos trečiųjų asmenų vardu surinktos sumos, kadangi tai nėra Administracijos gaunama ekonominė nauda. Jei Administracija yra atsakinga už tam tikrų sumų administravimą ir surinkimą, tačiau teisės aktų nustatyta tvarka privalo pversti surinktas sumas į biudžetą ir neturi teisės šių sumų ar jų dalies atgauti tą patį ar vėlesniais ataskaitiniai laikotarpiais, tokios sumos ar jų dalis nėra Administracijos pajamos ir apskaitoje registruojamos kaip gautinos ir mokėtinos sumos.

68. Pajamos registruojamos apskaitoje ir rodomas finansinėse ataskaitose tą ataskaitinį laikotarpi, kurį yra uždirbamos, t.y. kurį suteikiamas viešosios paslaugos, atliekami darbai ar parduodamos prekės ar kt., nepriklausomai nuo pinigų gavimo momento.

Sąnaudos

69. Sąnaudų apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 11-ajame VSAFAS „Sąnaudos“. Sąnaudų, susijusių su konkrečių turto, finansavimo sumų ir įsipareigojimų straipsnių apskaita, principai nustatyti šių straipsnių apskaitą reglamentuojančiuose VSAFAS.

70. Sąnaudos apskaitoje pripažystamos vadovaujantis kaupimo ir palyginamumo principais tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kai uždirbamos su jomis susijusios pajamos, neatsižvelgiant į pinigų išleidimo laiką. Tais atvejais, kai per ataskaitinį laikotarpi padarytų išlaidų neįmanoma tiesiogiai susieti su konkrečių pajamų uždirbimu ir jos neduos ekonominės naudos ateinančiais ataskaitiniai laikotarpiai, šios išlaidos pripažystamos sąnaudomis tą patį laikotarpi, kada buvo patirtos.

71. Sąnaudų dydis įvertinamas sumokėta arba mokėtina pinigų arba jų ekvivalentų suma. Tais atvejais, kai numatytais ilgas atsiskaitymo laikotarpis ir palūkanos nėra išskirtos iš bendros mokėtinės sumos, sąnaudų dydis įvertinamas diskontuojant atsiskaitymo sumą taikant rinkos palūkanų normą.

Turto nuvertėjimas

72. Turto nuvertėjimo apskaitos principai, metodai ir taisyklės nustatyti 8-ajame VSAFAS „Atsargos“, 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ ir 22-ajame VSAFAS „Turto nuvertėjimas“.

73. Nuostoliai dėl turto nuvertėjimo apskaitoje pripažystami pagal nuvertėjimo požymius. Sudarydama finansinių ataskaitų rinkinį, Administracija nustato, ar yra turto nuvertėjimo požymių. Jeigu yra vidinių ar išorinių nuvertėjimo požymių, Administracija nustato

turto atsiperkamąją vertę ir palygina ją su turto balansine verte.

74. Nuostoliai dėl turto nuvertėjimo apskaitoje registrojami apskaičiuotų nuostolių suma mažinant turto balansinę vertę bei ta pačia suma registrojant ataskaitinio laikotarpio pagrindinės arba kitos veiklos sąnaudas.

75. Turto nuvertėjimas nėra tolygus turto nurašymui. Turto nuvertėjimo atveju yra mažinama turto vieneto balansinė vertė, tačiau išsaugoma informacija apie turto įsigijimo savikainą, t.y. turto vieneto įsigijimo savikaina apskaitoje lieka tokia pati kaip iki nuvertėjimo nustatymo, o nuvertėjimas registrojamas atskiroje sąskaitoje. Turto nuvertėjimas apskaitoje yra registrojamas ne didesne verte nei turto balansinė vertė.

76. Kai vėlesnį ataskaitinį laikotarpį, pasikeitus aplinkybėms, atstatoma anksčiau pripažinta turto nuvertėjimo suma, turto balansinė vertė po nuvertėjimo atstatymo negali viršyti jo balansinės vertės, kuri būtų buvusi, jeigu turto nuvertėjimas nebūtų buvęs pripažintas.

77. Pripažinus ilgalaikio materialiojo ar nematerialiojo turto nuvertėjimo nuostolį, perskaičiuojamos būsimiesiems ataskaitiniams laikotarpiams tenkančios turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sumos, kad turto nudėvimoji (amortizuojamoji) vertė po nuvertėjimo būtų tolygiai paskirstyta per visą likusį jo naudingo tarnavimo laiką, t.y. nuvertėjimo suma nudėvima per likusį naudingo tarnavimo laiką, mažinant nusidėvėjimo sąnaudas.

Neapibrėžtieji įsipareigojimai ir neapibrėžtasis turtas

78. Neapibrėžtujų įsipareigojimų ir neapibrėžtojo turto apskaitos principai nustatyti 18-ajame VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir įvykiai pasibaigus ataskaitiniams laikotarpiui“.

79. Administracija nepripažista neapibrėžtujų įsipareigojimų ir neapibrėžtojo turto, tačiau neapibrėžtieji įsipareigojimai ir neapibrėžtasis turtas registrojami nebalansinėse sąskaitose. Neapibrėžtieji įsipareigojimai nerodomi nei finansinės būklės ataskaitoje, nei veiklos rezultatų ataskaitoje, o informacija apie juos pateikiama aiškinamajame rašte. Kai tikimybė, kad reikės panaudoti turtą įsipareigojimui padengti yra labai maža, informacija apie juos aiškinamajame rašte nebūtina. Informacija apie neapibrėžtajį turtą ir įsipareigojimus turi būti peržiūrima ne rečiau negu kiekvieno ataskaitinio laikotarpio paskutinę dieną, siekiant užtikrinti, kad pasikeitimai būtų tinkamai atskleisti aiškinamajame rašte.

80. Neapibrėžtasis turtas finansinėse ataskaitose neparodomas, kol nėra aišku, ar jis duos Administracijai ekonominės naudos. Jei ekonominė nauda tikėtina, tačiau nėra tikra, kad ji bus gauta, informacija apie neapibrėžtajį turtą pateikiama aiškinamajame rašte.

Įvykiai pasibaigus ataskaitiniams laikotarpiui

81. Įvykių, pasibaigus ataskaitiniams laikotarpiui, apskaitos ir pateikimo finansinėse ataskaitose taisyklės pateiktos 18-ajame VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir įvykiai pasibaigus ataskaitiniams laikotarpiui“.

82. Įvykiai pasibaigus ataskaitiniams laikotarpiui, kurie suteikia papildomos informacijos apie Administracijos finansinę padėtį paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną (koreguojantys įvykiai), atsižvelgiant į jų įtakos reikšmę parengtoms finansinėms ataskaitoms, yra parodomai finansinės būklės, veiklos rezultatų ir pinigų srautų ataskaitose. Nekoreguojantys įvykiai, pasibaigus ataskaitiniams laikotarpiui aprašomi aiškinamajame rašte, kai jie reikšmingi.

Tarpusavio užskaitos ir palyginamieji skaičiai

83. Sudarant finansinių ataskaitų rinkinį, turtas ir įsipareigojimai bei pajamos ir sąnaudos nėra užskaitomas tarpusavyje, išskyrus atvejus, kai konkretus VSAFAS reikalauja būtent tokios užskaitos (pvz., dėl draudiminio įvykio patirtos sąnaudos yra užskaitomas su gauta draudimo išmoka).

84. Palyginamieji skaičiai yra koreguojami, kad atitiktų ataskaitinių metų finansinius rezultatus. Apskaitos principų bei apskaitinių įverčių pasikeitimai, sudarant ataskaitinio laikotarpio finansinių ataskaitų rinkinį, pateikiami aiškinamajame rašte.

Informacijos pagal segmentus pateikimas

85. Informacijos pagal segmentus pateikimo finansinėse ataskaitose reikalavimai nustatyti 25-ajame VSAFAS „Atsiskaitymas pagal segmentus“.

86. Administracija turi tvarkyti apskaitos veiklą pagal segmentus. Segmentai – Administracijos veiklos dalys pagal vykdomas valstybės funkcijas, apimančios vienarūšes teikiamas viešasias paslaugas pagal valstybės funkcijų klasifikaciją .

87. Administracija skiria šiuos segmentus:

- bendrujų valstybės paslaugų;
- komunalinio ūkio plėtros;
- gatvių apšvietimo;
- 4 bibliotekų;
- muziejų ir parodų salių;
- kitų kultūros ir menų įstaigų;
- švietimo;
- socialinės paramos;
- žemės ūkio funkcijų vykdymo;
- viešųjų darbų vykdymo.

88. Apie kiekvieną segmentą atskleidžiama tokia informacija:

- segmento pagrindinės veiklos sąnaudos;
- segmento pagrindinės veiklos pinigų srautai.

89. Administracijos turto, įsipareigojimų ir finansavimo sumų apskaitą pagal segmentus tvarko taip, kad galėtų teisingai užregistruoti pagal segmentus pagrindinės veiklos sąnaudas ir pagrindinės veiklos pinigų srautus.

90. Turtas, įsipareigojimai, finansavimo sumos, pajamos ir sąnaudos, kurių priskyrimo segmentui pagrindas yra neaiškus, turi būti priskiriami didžiausių Administracijos veiklos dalij sudarančiam segmentui.

Apskaitos politikos keitimas

91. Apskaitos politikos keitimo principai nustatyti 7-ajame VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“.

92. Administracija pasirinktą apskaitos politiką taiko nuolat arba gana ilgą laiką tam, kad būtų galima palyginti skirtingų ataskaitinių laikotarpių finansines ataskaitas. Tokio palyginimo reikia Administracijos finansinės būklės, veiklos rezultatų, grynojo turto ir pinigų srautų keitimosi tendencijoms nustatyti.

93. Administracija pasirenka ir taiko apskaitos politiką remdamasi nuostatomis, pateiktomis 1-ajame VSAFAS „Finansinių ataskaitų rinkinio pateikimas“. Ūkinės operacijų bei ūkinės įvykių pripažinimo, apskaitos ar dėl jų atsirandančio turto, įsipareigojimų, finansavimo sumų, pajamų ir (arba) sąnaudų vertinimo apskaitoje pakeitimas yra laikomas apskaitos politikos keitimu.

94. Apskaitos politika keičiama dėl VSAFAS pasikeitimo arba jei kiti teisės aktai to reikalauja. Apskaitos politikos keitimas finansinėse ataskaitose parodomos taikant retrospektyvinį būdą, t.y. nauja apskaitos politika taikoma taip, lyg ji visada būtų buvusi naudojama, todėl pakeista apskaitos politika yra pritaikoma ūkinėms operacijoms ir ūkiniam įvykiams nuo jų atsiradimo. Poveikis, kurį daro apskaitos politikos keitimas einamojo ataskaitinio laikotarpio informacijai ir darytų ankstesnių ataskaitinių laikotarpių informacijai, registruojamas apskaitoje tą ataskaitinį laikotarpi, kurį apskaitos politika pakeičiama ir parodomas einamojo

ataskaitinio laikotarpio veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje „Apskaitos politikos keitimo bei esminių klaidų taisymo įtaka“. Šioje eilutėje yra parodoma apskaitos politikos keitimo poveikio dalis, susijusi su ankstesniais ataskaitiniai laikotarpiais. Lyginamoji ankstesnio ataskaitinio laikotarpio informacija finansinėse ataskaitose pateikiama tokia, kokia buvo, t.y. nėra koreguojama.

Apskaitinių įverčių keitimas

95. Apskaitinių įverčių keitimo principai ir taisyklės nustatyti 7-ajame VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“.

96. Apskaitiniai įverčiai yra peržiūrimi tuo atveju, jei pasikeičia aplinkybės, kuriomis buvo remtasi atliekant įvertinimą arba atsiranda papildomos informacijos ar kitų įvykių.

97. Administracijoje apskaitinių įverčių pasikeitimams įvertinti yra sudaromos atitinkamos komisijos, kurios yra atsakingos už tinkamą aplinkybių ir informacijos, lemiančios apskaitinių įvertinimą, bei poveikio nustatymą ir parodymą finansinėse ataskaitose.

98. Apskaitinio įverčio pasikeitimo poveikis nustatant grynaji perviršį ar deficitą priskiriamas:

- laikotarpiui, kada įvyko pasikeitimas, jei jis turi įtakos tik tam laikotarpiui;
- laikotarpiui, kada įvyko pasikeitimas, ir vėlesniems laikotarpiams, jei pasikeitimas turi įtakos ir jiems.

99. Administracijos apskaitinio įverčio pasikeitimo rezultatas įtraukiamas į tą veiklos rezultatų ataskaitos eilutę, kurioje buvo parodytas pirminis įvertis, nebent pasikeitimas ataskaitiniu laikotarpiu turi įtakos tik finansinės būklės ataskaitos straipsniams. Informacija, susijusi su apskaitinio įverčio pakeitimu, pateikiama aiškinamajame rašte.

100. Apskaitos politika laikomas pasirinktas apskaitos metodas (pvz., nusidėvėjimas skaičiuojamas tiesioginiu metodu), o apskaitiniu įverčiu laikoma Administracijos pasirinkta apskaičiavimo taisyklė (pvz. konkretūs nusidėvėjimo normatyvai).

Apskaitos klaidų taisymas

101. Apskaitos klaidų taisymo taisyklės nustatytos 7-ajame VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“.

102. Ataskaitiniu laikotarpiu gali būti pastebėtos apskaitos klaidos, padarytos praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose. Apskaitos klaida laikoma esmine, jei jo vertinė išraiška individualiai arba kartu su kitų to ataskaitinio laikotarpio klaidų vertinėmis išraiškomis yra didesnė nei 0,5% per finansinius metus gautų finansavimo sumų vertės arba 0,25% turto vertės.

103. Ir esminės, ir neesminės apskaitos klaidos taisomos einamojo ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose. Apskaitos klaidų taisymo įtaka finansinėse ataskaitose parodoma taip:

- jei apskaitos klaida nėra esminė, jos taisymas registruojamas toje pačioje sąskaitoje, kurioje buvo užregistruota klaudinga informacija, ir parodomas toje pačioje veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje, kurioje buvo pateikta klaudinga informacija;
- jei apskaitos klaida esminė, jos taisymas registruojamas tam skirtoje sąskaitoje ir parodomas veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje „Apskaitos politikos keitimo bei esminių apskaitos klaidų taisymo įtaka“. Lyginamoji ankstesniojo ataskaitinio laikotarpio finansinė informacija pateikiama tokia, kokia buvo, t.y. nekoreguojama. Su esminės klaidos taisymu susijusi informacija pateikiama aiškinamajame rašte.

III. AIŠKINAMOJO RAŠTO PASTABOS

P03 Nematerialusis turtas

Administracijos nematerialiajam turtui nustatytais naudingos tarnavimo laikas:

Eil. Nr.	Ilgalaikio turto grupės ir rūšys	Turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvai :		
		metiniai		mėnesio
		metai	procentai	procentai
NEMATERIALUSIS TURTAS				
1.	Programinė įranga, jos licencijos ir techninė dokumentacija	1	100,0	8,3
2.	Patentai, išradimai, licencijos, įsigytos kitos teisės*	4	25,0	2,1
3.	Kitas nematerialusis turtas	2	50,0	4,2
4.	Prestižas	5	20,0	1,7

Administracija turi šias nematerialiojo turto grupes: programinę įrangą ir jos licencijas bei kitą nematerialujį turtą.(žiūrėti lentelę 18 psl.)

Nematerialiojo turto vienetai, kurių naudingos tarnavimo laikas neribotas sudaro 22462,52 eurus. (žiūrėti 19 psl.)

Administracijos visiškai nuvertėjusio bet dar naudojamo nematerialiojo turto savikaina 899 833,64 euru. Detalųjo sąrašą žiūrėti šio rinkinio 1 priedo 1-87 puslapiuose.

Turto, kurio kontrolę riboja sutartys ar teisės aktai, ir turto, užstatyto kaip įsipareigojimų įvykdymo garantija, bei turto, kuris nebenaudojamas Administracijos veikloje nėra.

Naujo turto, įsigyto perduoti, ir patikėjimo teise perduoto kitiems subjektams, Administracijoje nėra.

Nematerialiojo turto plėtros ir tyrimų išlaidų, kurias reiktų pripažinti to laikotarpio sąnaudomis, Administracija neturi.

P04 Ilgalaikis materialusis turtas

Administracijoje yra šios ilgalaikio materialiojo turto grupės, joms nustatytais naudingos tarnavimo laikas

Eil. Nr.	Ilgalaikio turto grupės ir rūšys	Turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvai :	
		metiniai	mėnesio

		metai	procentai	procen tai i
	MATERIALUSIS TURTAS			
5.	Pastatai			
5.1.	Kapitaliniai mūriniai pastatai (sienos 2,5 ir daugiau plytų storio, gelžbetonio; perdengimai ir denginiai – gelžbetoniniai ir	100	1,0	0,1
5.2.	Pastatai (sienos – iki 2,5 plytos storio, blokų, monolitinio šlako, betono, lengvų šlako blokų, perdengimai ir denginiai –	75	1,3	0,1
5.3.	Tašytų rastų pastatai	40	2,5	0,2
5.4.	Surenkamieji, išardomieji, moliniai ir kiti pastatai	10	10,0	0,8
6.	Infrastruktūros ir kiti statiniai			
6.1.	Infrastruktūros statiniai			
6.1.1.	Betoniniai, gelžbetoniniai, akmens	60	1,7	0,1
6.1.2.	Metaliniai	35	2,9	0,2
6.1.3.	Mediniai	12	8,3	0,7
6.1.4.	Keliai, aikšteliės, takai			
6.1.4.1.	Asfalto, betono, trinkelių	23	4,3	04
6.1.4.2.	Skaldos, žvyro, gruntuinė	13	7,7	0,6
6.1.5.	Kiti infrastruktūros statiniai	20	5,0	0,4
6.2.	Kiti statiniai	20	5,0	0,4
6.3	Melioracijos statiniai	30	3,3	0,3
6.3.1.	Magistraliniai grioviai	40	2,5	0,2

6.3.2.	Apsauginiai grioviai	30	3,3	0,3
6.3.3.	Statiniai grioviųose (reguliatoriai, tiltai, vandens pralaidos, greitvietės, slenksčiai, lieptai ir kt.)	60	1,7	0,1
6.3.4.	Drenažas ir jo statiniai	60	1,7	0,1
6.3.5.	Pylimai	50	2,0	0,2
6.3.6.	Tvenkinių užtvankos ir vandens nuleistuvai	60	1,7	0,1
6.3.7.	Siurblinės	40	2,5	0,2
6.3.8.	Drėkinimo vamzdynai ir įrengimai	30	3,3	0,3
6.3.9.	Kiti melioracijos statiniai	30	3,3	0,3
7.	Mašinos ir įrengimai			
7.1.	Gamybos mašinos ir įrenginiai	10	10,0	0,8
7.2.	Ginkluotė, ginklai, ir karinė technika	12	8,3	0,7
7.3.	Medicinos įranga	6	16,7	1,4
7.4.	Apsaugos įranga	4	25,0	2,1
7.5.	Filmavimo, fotografavimo įrenginiai ir įranga	4	25,0	2,1
7.6.	Mobiliojo telefono ryšio įrenginiai ir įranga	3	33,3	2,8
7.7.	Radijo ir televizijos, informacinių ir ryšių technologijų tinklų valdymo įrenginiai ir įranga	3	33,3	2,8
7.8.	Kitos mašinos ir įrenginiai	10	10,0	0,8
8.	Transporto priemonės			
8.1.	Lengvieji automobiliai ir jų priekabos	6	16,7	1,4

8.2.	Specialūs automobiliai	5	20,0	1,7
8.3.	Autobusai, krovininiai automobiliai, jų priekabos ir puspriekabės	5	20	1,7
8.4.	Kitos transporto priemonės	6	16,7	1,4
9.	Baldai ir biuro įranga			
9.1.	Baldai	9	11,1	0,9
9.2.	Kompiuteriai ir jų įranga	5	20,0	1,7
9.3.	Kopijavimo ir dokumentų dauginimo priemonės	5	20,0	1,7
9.4.	Kita biuro įranga	5	20,0	1,7
10.	Kitas ilgalaikis materialusis turtas			
10.1.	Scenos meno priemonės	10	10,0	0,8
10.2.	Muzikos instrumentai			
10.2.1.	Vargonai	50	2,0	0,2
10.2.2.	Rojaliai, pianinai, arfos	15	6,7	0,6
10.2.3.	Styginiai, pučiamieji, akordeonai, elektiniai vargonai	8	12,5	1,0
10.2.4.	Kiti muzikos instrumentai	6	16,7	1,4
10.3.	Ūkinis inventorius ir kiti reikmenys	5	20,0	1,7
10.4.	Specialūs drabužiai ir avalynė	1	100,0	8,3
10.5	Kitas ilgalaikis materialusis turtas	5	20,0	1,7

11.2.4.	Kiti muzikos instrumentai	6	16,7	1,4
11.3.	Ūkinis inventorius ir kiti reikmenys	6	16,7	1,4
11.4.	Specialieji drabužiai ir avalynė	1	100,0	8,3
11.5.	Kitas ilgalaikis materialusis turtas	5	20,0	1,7

Informacija apie ilgalaikio materialiojo turto balansinės vertės pagal grupes pasikeitimą per ataskaitinį laikotarpį pateikta pagal 12 VSAF 1 priede nustatyta formą.(žiūrėti 21 psl.)

Ilgalaikio materialiojo turto inventorizacija atlikta 2019-10-31. Vadovaujantis VSAFAS nuostatomis, ir inventorizacijos komisijos pateiktomis išvadomis :

Per ataskaitinį laikotarpį turto nuvertėjimo aplinkybių, dėl kurių turtas reikėtų nuvertinti, nebuvo;

Atlikus inventorizaciją trūkumo ar pertekliaus nenustatyta.

Administracijoje yra ilgalaikio materialiojo turto, kurio savikaina 16 547 792,52 eurų, kuris yra visiškai nudėvėtas, tačiau vis dar naudojamas veikloje (žiūrėti 24 psl.). Materialiojo turto, kuris yra laikinai nenaudojamas veikloje nėra.(žiūrėti 24 psl.). Visiškai nudėvėto materialiojo turto bet dar naudojamo veikloje sąrašą žiūrėti 1 priedo 1- 87 psl.

Turto, kurio kontrolę riboja sutartys ar teisės aktai, ir turto, užstatyto kaip įsipareigojimų įvykdymo garantija Administracijoje nėra.

Žemės ir pastatų, kurie nenaudojami įprastinėje veikloje ir laikomi vien tikтай pajamoms iš nuomas gauti likutinė vertė 541 881,61 eurai.

Nebenaudojamo veikloje materialinio turto likutinė vertė 7 116,23 eurai.

2019 metais turto pagal finansinės nuomas (lizingo) sutartis turto nebuvo įsigytą.

Sutarčių, pasirašytų dėl ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ateityje paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną nėra.

Turto pergrupavimas iš vienos grupės į kitą atliktas pagal VSAFAS reikalavimus.

. Administracija 2019 metais pervertino tikrają vertę:

- Sumažino turėto žemės sklypo esančio Pasvalio m. Kalno g. tėsinys 1/1 tikrają vertę 180,00 eurų;
 - Padidino žemės sklypo (0,87 ha) po Krinčino remonto dirbtuviu pastatais su dirbtuviu kiemo teritorijos dalimi tikrają vertę 519,49 eurais;
 - Padidino žemės sklypo dalies (0,0129 ha) 129/568, esančios Biržų 40 A Pasvalio m. tikrają vertę 125,33 eurais;
 - Padidino turėto žemės sklypo Vilniaus g. 52 Pasvalio m. (1,3547 ha) tikrają vertę 2 800 eurų;

• Padidino žemės sklypo, esančio Vilniaus g. 54, Pasvalio m. (2,5653 ha) tikrają vertę 1 900 eurų;

- Padidino Kalno g. Pasvalio m. (0,2676 ha) tikrają vertę 350 eurų;
- Padidino Stoties g. Pasvalio m. esančio sklypo (0,1054 ha) tikrają vertę 480,00 eurų;
- Padidino Vaškų mstl. Pasvalio r. esančio sklypo 0,49 ha tikrają vertę 140 eurų;
- Raubonių karšykla nepervertinta.

Žemės tikroji vertė nustatyta 2019 m. gruodžio 29 d., vadovaujantis VĮ Registrų centro duomenimis.

Padidėjusi žemės vertė 6 134,82 eurais nurodyta 12-ojo priedo formoje (žiūrėti 21 psl. 24 eil.).

Visa padidėjusi tikrosios vertės suma 104 679,16 eurai parodyta 4-ojo VSAFAS priede (žiūrėti 3 psl.).

Turto perduoto Turto bankui Administracijoje nėra.

Valstybei nuosavybės teise priklausančio, savivaldybės patikėjimo teise valdomo ilgalaikio materialiojo turto balansinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje 6 845 144,39 eurai (žiūrėti lentelę 23 psl.)

Biologinis turtas ir mineraliniai ištekliai

Informacija apie biologinio turto vertės pasikeitimas per ataskaitinį laikotarpį pateiktas pagal 16 VSAF 2 priede nustatyta formą (žiūrėti 34-36 psl.).

Administracija pirmą kartą 2018 metais įvertino biologinio turto grupės „Parkų ir skverų želdiniai“ vienetus atkuriamaja vertė, vadovaujantis Administracijos direktoriaus 2011 m. rusėjo 26 d. įsakymo Nr. DV-715 2018 m. lapkričio 9 d. įsakymo Nr. DV-694 redakcija patvirtintu biologinio turto apskaitos ir vertinimo aprašu. Tikraja vertė biologinio turto įvertinti negalėjome dėl analogiškų sandorių ir panašaus biologinio turto nebuvimo rinkoje. Neįmanoma nustatyti turto tikrosios vertės

2019 metais užpajamuoto biologinio turto vertė 6 038 721,00 eurų:

1. Pasvalio miesto parkas esantis Dvareliškių – Panevėžio g. plotas 70 ha. vertė – 5 666 481,00 eurai;
2. Pasvalio miesto smegduobių parkas esantis Panevėžio g. vertė – 334 030,50 eurų;
3. Pasvalio miesto tremtinių skveras esantis stoties g. vertė – 8 473,50 eurų;
4. Skveras Pasvalio r. Vaškų mstl. Taikos g. vertė – 1 998 ,00 eurai;
5. Parkas prie sinagogos Pasvalio r. Pušaloto mstl. Taikos g. vertė – 27 738,00 eurų.

P 05, P 06 Finansinis turtas

Administracija 2019 metais neinvestavo turto į Viešajų įstaigų Pasvalio centrinė ligoninė ir Pirminės asmens priežiūros centras veiklą. Grynasis šiu įstaigų ataskaitinio laikotarpio rezultatas (pelnas) 5 404,13 eurai (žiūrėti 13 psl.)

Į UAB “Pasvalio knygos” veiklą buvo investuota 4 000 eurų. Kadangi Bendrovė eilę metų dirbo nuostolingai, ši investicija nuvertinta 100 proc. Į kitų kontroliuojamų uždarujų akcinių bendrovių veiklą 2019 metais Administracija neinvestavo.

Grynasis kontroliuojamų uždarų akcinių bendrovių ataskaitinio laikotarpio rezultatas 71 694,00 eurų pelnas . Asocijuotų subjektų pelnas 137 986,27 eurų pelnas (žiūrėti 13 psl.).

Informacija pateikta iš neaudituotų uždarujų akcinių bendrovių ir asocijuotų subjektų finansinės atskaitomybės duomenų.

Administracijos turima Tatulos programos 0,6 procentų visų akcijų skaičiaus ir 28,96 eurų vertės suma iš asocijuotų subjektų iškeltą į kitų subjektų grupę (pagal kontrolės tarnybos rekomendaciją). Administracija yra Viešosios įstaigos “SSK” dalininke, už 1 euro įnašą turėdama 3 procentų dydžio dalį.

Kitos ilgalaikės gautinos sumos sumos iš viso 1 601,05 eurai:

• ilgalaikės fiksuotos banko palūkanos 1 601,05 eurai, paskaičiuotos nuo kredito sumos panaudotos Savivaldybės socialinių būtų modernizacijos išlaidoms padengti. Šias išlaidas pagal mokėjimo grafiką tiesiogiai apmoka BETagentūra Šiaulių bankui. Savivaldybė visa tai atvaizduoja apskaitoje. Socialinio būsto, esančio Gėlių 3A-10, Pasvalyje palūkanų suma 1 273,08 eurai. Socialinio būsto, esančio Vyšnių 35-17^a Pasvalyje palūkanų suma 327,97 eurai. (žiūrėti 26 psl.).

P 08 Atsargos

Administracijoje esančių atsargų balansinė vertė 416 661,54 eurai, iš jų:

- Medžiagos, žaliavos ir ūkinis inventorius – 214 468,47 eurai;
- Ilgalaikis materialus ir biologinis turtas skirtas parduoti 202 193,07 eurai.
- Atsargų vertės pasikeitimas per ataskaitinį laikotarpį nurodytas 8-ojo VSAFAS

, „Atsargos“ 1 priede (žiūrėti 38 psl.).

Aplinkybių ar ūkinų įvykių, dėl kurių buvo sumažinta atsargų vertė ar atkurta jau sumažinta vertė, Administracijoje ataskaitiniai metais nebuvo.

Administracijoje nėra atsargų, kurias laikytų tretieji asmenys.

P 09 Išankstiniai apmokėjimai

Išankstinių apmokėjimų ataskaitinių metų pabaigoje pateikiami 6 VSAFAS „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“ 6 priede, jų savikaina 12 122,71 eurų. Iš jų išankstiniai mokėjimai tiekėjams 1 447,39 eurai, kitos ateinančių laikotarpių sąnaudos 10 675,32 eurai. Tai transporto draudimas ir spaudos prenumerata ir UAB „Būtų ūkis“ pervedamos socialinių būstų kaupimo lėšos (žiūrėti lentelę 39 psl.).

P 10 Per vienerius metus gautinos sumos ir gautinos sumos už turto naudojimą, parduotas prekes, turta ir paslaugas

Informacija apie per vienerius metus gautinas sumas pateikiama pagal 17 VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ 7 priedą (žiūrėti lentelę 40 psl.). Gautinų sumų savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje 1 834 536,75 eurai, iš jų gautinų sumų už turto naudojimą, parduotas prekes, turta ir paslaugas savikaina 86 871,99 eurai.

Atstatytas 2019 metų gautinų sumų nuvertėjimas gavus skolininkų apmokėjimą 1 049,64 eurai:

1. Gautinų nuomos mokesčių už valstybinę žemę 945,30 eurų (Administracija);
2. Gautinų sumų už suteiktas paslaugas 104,34 eurai (Krinčino seniūnija 22,99 eurai, Pasvalio apylinkių seniūnija 14,01 euras, Saločių seniūnija 53,35 eurai, Vaškų seniūnija 13,99 eurai).

Gautinų sumų nuvertėjimo aplinkybių neatsirado.

Sukauptos gautinos sumos iš biudžeto 2019 metų gruodžio 31 d. -916 580,94 eurai. Šioje sumoje rodoma ir sukaupta priskaičiuota negauto darbo užmokesčio išmokų einamujų metų metų dalis 19 034,05 eurai, t. sk. darbo užmokestis 14 540,95 eurai, ir 4 493,10 eurai socialinio draudimo įmokos (žiūrėti lentelę 151 psl.).

Po vienerių metų gautinos sumos 1 601,05 eurai tai ilgalaikės fiksujotos banko palūkanos 1 802,68 eurai, kurios bus mokamos dengiant kredito sumą. Socialinio būsto, esančio Gelių 3A-10, Pasvalyje palūkanų suma 1 273,08 eurai. Socialinio būsto, esančio Vyšnių 35-17^a Pasvalyje palūkanų suma 327,97 eurai. (žiūrėti 41 psl.).

Šias išlaidas pagal mokėjimo grafiką tiesiogiai apmoka BETagentūra Šiaulių bankui. Savivaldybė visa tai atvaizduoja apskaitoje.

P 11 Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Piniginės lėšos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje 680 246,27 eurai, pateikiamos 17 VSAFAS 8 priede (žiūrėti 42 psl.), tai:

- Aplinkos apsaugos programos lėšos už žalą gamtai įplaukę iš kaltų asmenų 30,03 eurai;
- Įplaukų už paslaugas 12 507,97 eurai;
- Pavedimų lėšos 96 232,76 eurai;
- Nebaigtų vykdyti projektų lėšos 565 608,11 eurai;

• Kitos lėšos	5 853,10 eurai
• Lėšos kasoje	14,30 eurai.

P 12 Finansavimo sumos

Administracijai skiria finansavimą Savivaldybės Finansų skyrius (perveda savivaldybės ir valsty-bės lėšas). Informacija apie lėšų likučius ataskaitinio laikotarpio pradžioje, metų apyvartą ir likučius ataskaitinių metų pabaigoje išsamiai pateikiama 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ 4 ir 5 prieduose (žiūrėti 43-44 psl.).

Gautas finansavimas iš valstybės biudžeto:

• Valstybės perduotas finansavimas funkcijoms vykdyti	1 372 655,09 eurų;
• Kelių programa	1 272 072,08 eurų;
• Valstybės investicijų programa	135 175,01 eurų;
• Tarpinstitucinis bendradarbiavimas	13 616,00 eurų;
• Nacionalinės žemės tarybos lėšos žemės dokumentų tvarkymui	16 680,95 eurai;
• Kiti projektais (iš V. B žinybų)	269 632,81 eurų;
• Kiti socialinės paramos projektai iš v.b	5 158 319,00 eurų;
• Tarpinstitucinis bendradarbiavimas	16680,95 eurų

Viso 8 238 150,94 eurų

Gauto finansavimo suvestinę pagal Administracijos padalinius žiūrėti psl.

P 13 Ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai

Ilgalaikiai skoliniai įsipareigojimai 11 077,43 eurai. Tai Pasvalio rajono savivaldybės administracijos įsipareigojimai už lizingo būdu pirktas transporto priemones 5 559,94 eurai ir gautos paskolos socialinių būstų modernizavimui pagal BETA programą 5 517,49 eurų (žiūrėti 45 psl.).

Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai 20 635,10 eurai tai sumažinto darbo užmokesčio 14 540,95 eurų ir nuo jo priskaitomų socialinio draudimo įmokų 4 493,10 eurų sumos. Taip pat banko palūkanų suma pagal kreditavimo sutartis 1601,05 eurai, iš jų einamujų metų dalis 1 601,05 eurų.

P 14 Trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai

Trumpalaikiai skoliniai ir ilgalaikių skolinių įsipareigojimų einamujų metų dalis 140 125,88 eurai. (žiūrėti 45 psl.) už lizingo būdu pirktas transporto priemones einamujų metų dalis 12 857,94 eurai, paskolų grąžinimo einamujų metų dalis 398,88 eurai, trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai UAB „Pasvalio autobusų parkas“ 126 869,06 eurai.

Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai 20 635,10 eurai tai sumažinto darbo užmokesčio 14 540,95 eurų ir nuo jo priskaitomų socialinio draudimo įmokų 4 493,10 eurų sumos. Taip pat banko palūkanų suma pagal kreditavimo sutartis (ilgalaikiai įsipareigojimai) 1 409,86 eurai, palūkanų suma pagal kreditavimo sutartis (einamujų metų dalis) 191,19 eurų.

P 15 Ilgalaikiai atidėjiniai

Informacija apie Administracijos atidėjinius pateikta 18 VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitinai įvykiai“3 ir 4 prieduose (žiūrėti 53 psl.). Jų vertė 3 721,44 eurai. Iš jų 1860,72 eurai likęs atidėjinys iš ankstesnių metų ir 2019 m.

priskaitytas 1 metų atidėjiniys 1860,72 eurai teismo sprendimui 2021 ir 2022 metais vykdyti. Tai Administracijai priteistas neterminuotas žalos atlyginimas už sužalojimą avarijoje. Vyro, kuriam mokamas žalos atlyginimas amžius 74 metai. Vidutinis statistinis vyrų amžius 68 metai. Jei gaunančiojo žalos atlyginimą asmens gyvenimo trukmė ilgesnė nei vidutinis statistinis amžius, atidėjinių diskontuoti nereikia.

P 15 Ilgalaikių atidėjinių einamųjų metų dalis ir trumpalaikiai atidėjiniai

Informacija apie Administracijos atidėjinių einamųjų metų dalį ateikta 18 VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitinai įvykių“ 3 ir 4 prieduose (žiūrėti 54 psl.). Jų vertė 1 860,72 eurai teismo sprendimui dėl žalos atlyginimo mokėjimo 2020 metais vykdymo.

Per ataskaitinį laikotarpį buvo registruotas ir apmokėtas atidėjiniys pagal administracinię bylos Nr. el-538-739/2017 teismo sprendimą ieškovei 850,00 eurų. Ši suma parodyta „Atidėjinių pagal paskirtį“ lentelės 2 eilutės 4 ir 6 grafose.

Administracija turi įsipareigojimų, kurių informacija nėra patikimai apibrėžta. Tai sumos yra preliminarios, galinčios pasikeisti teismo proceso metu, t. y. padidėti/sumažėti ar būti nepriteistos teismo proceso metu.

Eil. Nr.	Byla	Procesinė padėtis	Preliminari suma
1.	Administracinių byla Nr. el-6958-739/2018 pagal E.G. skundą dėl Administracijos direktoriaus įsakymo panaikinimo	Atsakovas	Nepriteista I instancijos teisme, perduota Apeliaciniam teismui
2.	Administracinių byla Nr. I-7710-283/2019 pagal Pasvalio rajono sodininkų bendrijos „Vyturys“ skundą dėl individualaus administracinių akto panaikinimo ir turtinės žalos priteisimo.	Atsakovas	Skundas nagrinėjamas I instancijos teisme. Prašomos priteisti turtinės žalos dydis 1340 eurų.

P-17 Tiekėjams mokėtinės sumos, sukauptos mokėtinės sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai

Administracijos trumpalaikių įsipareigojimų ataskaitinio laikotarpio pabaigoje vertė 1 533 914,73 eurai, iš jų VŠSS – 732 363,06 eurai. Informacija apie įsipareigojimus pateikta 17 VSAFAS „Informacija apie kai kurias trumpalaikes mokėtinės sumas“ 12 priede (žiūrėti 55 psl.).

P-18 Grynasis turtas

Administracijos grynasis turtas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje 2 633 227, eurų. Informacija apie grynaį turtą pateikta 4 VSAFAS „Gynojo turto pokyčių ataskaita“ 1 priede (žiūrėti 3 psl.)

Tikrosios vertės rezervas 93 100,34 eurai. Tai tikroji žemės sklypų vertė, nustatyta 2018 m. gruodžio 31 d., vadovaujantis VĮ Registrų centro duomenimis ir kultūros vertybų (Raubonių vilnos karšyklos) tikroji vertė, nustatyta pagal draudimo sumą.

2019 metų nuosavybės metodo įtakos rezultatas – pelnas 209 680,27 eurai.

P-21 Pagrindinės veiklos kitos pajamos ir kitos veiklos pajamos

Administracijos pagrindinės veiklos kitos pajamos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje 172 444,38 eurai. Informacija apie pagrindinės veiklos kitas pajamas pateikta 10 VSAFAS 2 priede „Kitos pajamos“ (žiūrėti 56 psl.). Tai pajamos iš rinkliavų, suteiktos paslaugos pagal specialiosios programos nuostatus: nuompinigiai ir atlygis už suteiktas paslaugas (komunalinių paslaugų, eksploatacinių išlaidų, transporto, kopijavimo, pirties paslaugų; salės nuomas ir kt).

Kitos veiklos pajamos 7 903,00 eurai. Tai pajamos iš aukcionų organizavimo 7.903,00 eurai, metalo laužo pajamų nebuvo. Dienynų pardavimo pajamų negavome.

Ataskaitinio laikotarpio sąnaudos 153 634,71 eurų. Tai sveikatos, smulkaus ir vidutinio verslo skatinimo, gyvenamujų namų statybos ir depozitinių lėšų programų sąnaudos. Informacija apie kitos veiklos pajamas pateikta (žiūrėti 57 psl.).

P-22 Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos

Administracijos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje 3 749 658,50 eurų. Iš jų;

- Darbo užmokestis 3 713 611,15 eurų., iš jų dirbantiems pagal neterminuotas darbo sutartis (viešieji darbai) ir kt. 87 023,07 eurai.
- Socialinio draudimo įmokos 36 047,35 eurai, iš jų dirbantiems pagal terminuotas ir panašias darbo sutartis (viešieji darbai) ir kt. 2 129,35 eurų. (žiūrėti 58 psl.).

P-23 Finansinės ir investicinės veiklos rezultatas

Administracijos finansinės ir investicinės veiklos pajamos ir sąnaudos pateiktos 6 VSAFAS 4 priede (žiūrėti 59 psl.).

P-24 Pajamos

Ataskaitiniai metais Administracijos pagrindinės veiklos pajamos 17 939 005,66 eurai. Pagrindinės veiklos pajamas sudaro finansavimo pajamos iš savivaldybės biudžeto 8 372 763,70 eurai, valstybės biudžeto 8 038 921,99 eurų, ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų lėšų 1 143 562,18 eurų, iš kitų finansavimo šaltinių 211 313,41 eurų. Smulkesnė informacija pateikta 3 VSAFAS „Veiklos rezultatų ataskaita“ 2 priede (žiūrėti 10 psl).

Mainų sandorių pajamų ataskaitiniams metais nebuvo.

P-02 Sąnaudos

Ataskaitinių metų Administracijos sąnaudos yra 17 801 461,08 eurai. Sąnaudų sumos veiklos rezultatų ataskaitoje parodytos pagal konkrečius straipsnius. Smulkesnė informacija pateikta 3 VSAFAS „Veiklos rezultatų ataskaita“ 2 priede (žiūrėti 10 psl).

Veiklos rezultatų ataskaitoje, VIII - „Nuvertėjimo ir nurašytų sumų“ eilutėje parodyta 4 441,51 eurai, iš jų atstatytos nuvertėjimo sumos 755,92 eurai, nurašytų sumų sąnaudos 5 197,43 eurų.

- Nuvertinamas parduodamo gyvenamojo būto esančio adresu Joniškėlio m. G. Petkevičaitės Bitės g. 34-2 likutinė vertė pagal turto vertintojo pažymą. (Administracija) 293,72 eurai;
- Nuvertinamas žemės nuomos mokesčio skolos (Administracija) 1 749,99 eurai;

- Mažinamas gautinų sumų nuvertinimas dėl apmokėjimo (Krinčino seniūnija) - 22,99 eurai;
- Mažinamas gautinų sumų nuvertėjimas (Pasvalio apyl. seniūnija) dėl apmokėjimo – 14,01 eurų;
- Mažinamas gautinų sumų nuvertėjimas (Saločių seniūnija) dėl apmokėjimo - 53,35 eurai;
- Mažinamas gautinų sumų nuvertėjimas (Vaškų seniūnija) dėl apmokėjimo -13,99 eurai;
- Nuvertintų sumų už žemę padengimas, apmokėjimas (Administracija) -2 695,29 eurų;
VISO nuvertinta -755,92 eurų

Nurašyta ilgalaikio turto 5 197,43 eurų. Daujėnų seniūnija 200,43 eurai, Pasvalio seniūnija 1 138,29 eurai, Pumpėnų seniūnija 66,62 eurai, Vaškų seniūnija 2 049,59 eurai, Joniškėlio miesto seniūnija 152,99 eurai, Pasvalio m. seniūnija 1 589,51 eurai.

Klaidų taisymo einamaisiais metais nebuvo.

Finansinių ataskaitų rinkinio kontrolės rezultatas (žiūrėti 62-63 psl.) 12 įspėjimų. Jie susidarė dėl pagal panaudos sutartis gauto ir perduoto turto ne Viešojo sektorius subjektams.

Sąnaudos pagal segmentus paskirstytos 25 VSAFAS „Segmentai“ aiškinamojo rašto priedą (žiūrėti 16-17 psl.).

Administracijos direktorius

Povilas Balčiūnas

Apskaitos skyriaus vedėja

Vitalija Motiejūnienė

Gautas finansavimas 2019-12-31 (Iš finansavimo ataskaitos)
SAVININKAS PREDKONTOVSKIS, DMITRIJ

1 lentelė

2 lentelė